

KUPUJTE VOJNE BONDE!
Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio
Oglasi v tem listu so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

KUPUJTE VOJNE BONDE!
The Oldest Slovene Daily in Ohio
Best Advertising Medium

VOL. XXVIII.—LETO XXVIII.

CLEVELAND, OHIO, THURSDAY (CETRTEK), JULY 12, 1945

ŠTEVILKA (NUMBER) 161

Japonci vedo, da zračni naval pomeni konec

Tokijski radio priznava, da Japonska ne more dolgo vzdržati navala

WASHINGTON, 11. julija — Medtem ko zagrinja operacije mogočne ameriške udarne sile popoln molk, pa je tokijski radio danes povedal ljudstvu Japonske, da je vse izgubljeno, razen ako bi se Japoncem posrečilo na kak način držati nazaj strahovito ameriško zračno ofenzivo.

Japonski vojaški komentator je v oddaji iz Tokija izjavil: "Ako ne bomo sposobni odvrniti tega rastočega napada iz zraka, tedaj ne moremo upati, da bomo v stanu uničiti sovražnika, ako se izkrca na naši lastni zemlji."

Omenjeni komentator je potem rekel, da bodo bodoči zračni napadi "brez dvoma samo predigra k odločilni bitki na domači zemlji."

Tokijski radio je poročal, da se je mogočna ameriška udarna sila v strahu pred samomorilskimi napadi umaknila nekoliko proti jugu, da pa je jasno, da se bodo matične ladje vrstile in nadaljevale s strahovitimi napadi, ki so se pričeli v terek, ko so ameriška mornarična letala bombardirala 70 letalskih polj v okolici Tokija.

Vesti iz življenja ameriških Slovencev

Duluth, Minn. — V bolnišnici St. Mary's se še vedno nahaja žena Marka Slogarja, kakor tudi Matt Oberstar, ki se je močno pobil v rudniku. Oba sta z Elyja. — V isti bolnišnici se nahaja Mike Stufic (Skufic?) iz Dulutha, kakor tudi Mike Mikskovich iz New Dulutha. Prvi je bil pobit v neki nezgodi, drugi pa je bolan. — Ze več tednov se nahaja v isti bolnišnici tudi Joseph Polić iz Fledwooda, Minn., kjer ima farmo. — V Soudanu (Towerju) je umrl Anton Stepan, star 67 let in rojen tukaj. Poleg žene in velike družine zapušta tudi očeta, ki je že v visoki starosti in je vzgojil okrog 20 sinov in hčera.

Chicago. — Dne 4. julija je umrl Steve Marich, doma iz Prekmurja. Zapušta ženo.

RAZSTRELEBA V DUNKIRKU

Francoska časnarska agencija naznanja, da je bilo osrednje pristanišče v Dunkirku, kjer so se Angleži leta 1940 nazadnje branili, popolnoma porušeno vsled razstrelbe velikega municijskega skladišča.

FELDMARŠAL MONTGOMERY BIL BOLAN

Feldmaršal sir Bernard L. Montgomery, ki je bil pri najboljšem zdravju skozi vso kampanjo v Afriki in Franciji, je bil en teden bolan v grlu. Sedaj je zopet na svojem mestu.

TRAGEDIJA NA MORJU

Brazilska križarka Bahis je najbrže zadela ob mino, je zletela v zrak in se potopila 100 milj od brazilske obali. Od 127 mož posadke jih je utonilo 393. To je največja nesreča v brazilski mornariški zgodovini.

Kupujte vojne bonde in vojno-varovalne znamke, da bo čimprej poraženo osiće in vse, kar ono predstavlja!

PRVI POGLED NA DOMAČO ZEMLJO

Prizor na krovu ladje, s katero se vrača 1.300 vojnih beguncev iz Jugoslavije, ki so bivali v Egiptu, nazaj v svojo domovino. V taborišču El Shatt je UNRRA od februarja 1944 naprej skrbel za 27.000 Jugoslovancev. To je bila prva ladja, s katero se je začela izvajati repatriacija.

Mussolinijeva žena brani Duceja po 36 burnih letih

Obžaluje, ker z možem v mladih letih nista prišla v Ameriko

TERNI, Italija, 11. julija — Mrs. Benito Mussolini je danes po 36 letih burnega življenja s pokojnim fašističnim diktatorjem rekla, da kar najbolj obžaluje, je to, da nista z možem v mladih letih prišla v Ameriko, kakor sta takrat imela načrt, kjer bi bila vzgojila družino Američancev.

"Najbolj srečna sva bila v prvih letih svojega zakona," je rekla žena duceja. "Od l. 1925 naprej sploh nisva imela več pravega doma."

"Poprej sva bila srečna. Morala bi iti v Ameriko takoj po poroki. To sva imela v načrtu in sva se o tem mnogo pogovarjala. Nameravala sva ostati v Ameriki in tam vzgojiti družino."

Se je pustil pregovoriti, da je izdal delavstvo

Žena fašističnega duceja je svojega moža tekom razgovora dosledno imenovala "Mussolini" in ne "Benito".

"Ampak potem se je Mussolini premislil", je nadaljevala. "Čutil se je preveč močnega, in njegovi prijatelji so ga pregovorili, da je izdal delavce. Ampak njegove simpatije so bile vedno z delavskim razredom."

Mussolinijeva vdova je govorila z ameriško časnikarko v internacijskem taboru, kjer se nahaja v zaščitni oskrbi zavezniških oblasti skupno s svojima najmlajšima otrokoma, 17 let

Wilkin in Burton omenjena kot izbera za prihodnjega člana vrhovne sodnije

Vtis obstoji, da bo na mesto, ki je postalo izpraznjeno, ko je odstopil Owen Roberts kot član najvišjega zveznega sodišča, imenovan bodisi zvezni okrožni sodnik Robert Wilkin iz Clevelanda, ali pa zvezni senator Harold Burton, ki je bil pred izvolitvijo v senat župan v Clevelandu.

Wilkin je bil imenovan za zveznega sodnika od strani predsednika Roosevelta in je demokrat, dočim je Burton republikanec.

Prijatelji sodnika Wilkina smatrajo, da obstoji zelo dobra možnost, da bo on imenovan, in v tej zvezi se opozarja, da je bil Wilkin nedavno gost v Beli hiši, kjer je imel dolg pogovor s predsednikom Trumanom. Na

V Jugoslaviji se bodo že v jeseni vršile volitve

LONDON, 11. julija — Jugoslovanska časnarska agencija je danes poročala, da se bodo volitve v Jugoslaviji vršile že to jesen.

Kakor poroča agencija, je maršal Tito podal tozadevno naznanilo v govoru, katerega je imel v ponedeljek v Beli Crkvi blizu Beograda.

Rusija zahteva, da se ustavi jeklo za Španijo

LONDON, 11. julija. — "The Evening News" je danes poročal, da je ameriški državni departman na prošnjo sovjetskega poslanika v Washingtonu nastopil, da se ustavi 100.000-tonski pošiljatev jeklenih tračnic, katero je poslala Bethlehem Steel Co. v Španijo.

Diplomatski dopisnik omenjenega časopisa pravi, da je sovjetski poslanik nastopil v soglasju s stališčem sovjetske vlade, da bi Združeni narodi ne smeli nuditi Španiji nikake gospodarske pomoči, dokler je na krmilu fašistični režim generala Franca.

POSLALA PISMO

Prošli ponedeljek je bilo v našem listu priobčeno pismo Ludvika Pagona, slovenskega fanta, ki je mnogo pretrpel in bil preganjen po sovražniku, sedaj pa se nahaja z ameriško armado, izpuščeno pa je bilo v opisu pred pismom, da je pismo prejela in nam ga poslala v objavo, Mrs. Jack Jesenko, 3561 W. 61 St. Če katerega zanimajo podrobnosti, se lahko obrne do Mrs. Jesenko.

POGREB

Pogreb pokojnega Paul Miljeviča, ki je umrl v terek, se bo vršil v petek ob 8:30 uri zjutraj iz pogrebnega zavoda A. Grdina in sinovi, 1053 E. 62 St., v cerkev sv. Nikola na Superior Ave. in E. 36 St., ter nato v družinsko grobnico na Calvary pokopališče.

BEGUNCI IZ JUGOSLAVIJE SE VRAČAJO DOMOV

Skupina vojnih beguncev iz Jugoslavije, ki so skozi 15 mesecev bivali v taboru El Shatt v Egiptu, s smehom na licu čaka na tovrstne avtomobile, ki jih popeljejo skozi Sinajsko puščavo v luko, odkoder se vrnejo v domovino. Na tej sliki sta 79-letna babica Marica Boviturović iz Makarske, najstarejša bivalka v taborišču, in 65 let stara Mande Sidic s svojim vnukom, ki je eden izmed devetih malih otrok, ki so bili rojeni na egiptovski zemlji.

V New York je dospelo 35.000 vojakov iz Evrope

NEW YORK, 11. julija. — Danes je dospelo v New York nad 35.000 vojakov iz Evrope. Bila je to največja skupina vrnivših se vojakov, ki se je izkrcala v new-yorškem pristanišču v enem dnevu, odkar se je končala vojna v Evropi.

V luko je priplulo mimo kipa Svobode osem velikih parnikov, katerih krovi so bili natrpani prazniško razpoloženih veterancev. Bil je krasen poletni dan. Med vojaki, ki so se vrnili domov, je 28.266 Američancev in okrog 7000 Kanadčanov.

Med skupinami, ki so dospеле iz Evrope, je pet pehotnih polkov, ena splošna bolničarska edinic, številne skupine od osme zračne sile in mnogoštevilne druge edinice.

Med parniki, ki so prinesli domov rekordno število vojakov, sta bila gigantna parobroda "Queen Mary" in "West Point".

Med sopotniki Američancev in Kanadčanov je bilo tudi 33 japonskih diplomatov, ki so bili zajeti v Nemčiji. Pripeljani so bili v Zed. države v svrhu internacije.

BILIJON-DOLARSKA BANKA

Prvič v zgodovini ima mesto Cleveland bilijon-dolarsko banko. Finančno poročilo The Cleveland Trust Co., ki je bilo včeraj objavljeno v našem listu, izkazuje skupno imetje banke z dnem 30. junija \$1,042,904,165

Tekoče poročilo tudi izkazuje nov višek v vladnih sekuritetah, ki znašajo \$622,828,699, dočim vloge izkazujejo vsoto \$987,787,515.

The Cleveland Trust Company je bila ustanovljena v letu 1894, ter ima 46 bančnih uradov širom Clevelanda, Willoughby, Painesville, Bedford in Lorain. Načelnik je I. F. Freiberger, predsednik pa George Gund.

AMERIKA NE MORE PREHRANJATI VSEGA SVETA

NEW YORK, 11. julija. — Poljedelski tajnik Anderson je danes izjavil, da bo v kratkem odprto povedal, kaj je vzrok za pomanjkanje živeža v Zedinjenih državah, potem pa je dostavil, da mora svet spoznati, da Amerika sama ni sposobna zadostiti vsem zahtevam za živež.

Omejitve pri prodaji avtomobilov bodo najbrže končane že v januarju

Produksijska kvota za avtomobile se že v tekočem letu tudi prejkone znatno poviša

WASHINGTON, 11. julija — Vojno-produksijski vladni odbor je danes izjavil, da bodo avtomobilске tovarne najbrže že v tekočem letu dobile dovoljenje, da zvišajo izdelovanje avtomobilov za civiliste, in da bodo najbrže vse omejitve v proizvodnji in prodaji avtomobilov odstranjene že prihodnjega januarja.

Na seji vladnega odbora z zastopniki avtomobilskih družb, ki se je vršila za zaprtimi vrati, je bilo tudi povedano, da bo vladni odbor že v teku prihodnjih par tednov odločil, ali naj se avtomobilskim tovarnam dovoli, da prično z gradbenim programom za razširjenje obratov, za katere se bo potrošilo mnogo milijonov dolarjev.

Za proizvodnjo 4 milijonov avtomobilov na leto

Posvetovalni odsek avtomobilске industrije, ki sestoji iz predsednikov in drugih izvršnih uradnikov desetih družb, ki so

že začele producirati avtomobile za civilno uporabo, je prosil vlado, da se brez odlašanja dovoli ekspanzijo obratov in gradnjo nadaljnjih tovarn, v katerih se bo v poveljni dobi moglo producirati štiri milijone avtomobilov na leto.

Henry P. Nelson, koordinator vladnega vojno - produkcijskega odbora za prehod iz vojne na civilno proizvodnjo je izjavil, da mora biti akcija podvezta enkrat tekom sedanjega poletja, ako se hoče zjamčiti, da bo dovolj dela za vse, čim se konča vojna.

Sporazum med Rusi in zavezniški glede vlade v Avstriji dosežen

LONDON, 11. julija — Iz zanesljivih virov se je danes zvedelo, da je bil med Rusijo in zapadnimi zavezniški dosežen sporazum glede skupne vlade v Avstriji, glasom katerega se utegne sedanja avstrijska vlada na Dunaju, kateri je kumovala Rusija, razširiti.

Predstavniki britskega zunanjega ministrstva so danes izjavili, da se pričakuje, da se bodo Rusija, Amerika in Anglija v teku prihodnjih dni zedinili glede načrta za vzajemno okupacijo Dunaja, toda vest, da se bo v teku prihodnjega meseca na Dunaju nastanila zavezniška komisija, doslej še ni bila od nikoder potrjena.

Poročilo, katerega je objavil list "Exchange Telegraph", pravi, da sta bili dve poglavitni zavezi sporazumu glede Avstrije že odstranjeni, in sicer: prvič, da je Rusija dovolila ameriškim silam, da po Donavi dovažajo potrebščine na Dunaj, in drugič, da bo vsaka izmed štirih okupacijskih sil imela na razpolago vsaj eno letalsko polje.

Sporazum glede prehrane Berlina dosežen

BERLIN, 11. julija. — Medzavezniška komanda v Berlinu je danes na svoji prvi seji dosegla sporazum, da bočasno vsaka okupacijska sila v Berlinu odgovorna za prehrano prebivalstva v svoji zoni.

Vsaka okupacijska sila bo dobivala živež za svoje okrožje v Berlinu iz svoje okupacijske zone v Nemčiji. Isto velja za Američance, ki za enkrat v ta namen ne nameravajo uvažati živeža iz Zed. držav.

Američanci in Angleži bodo prevzeli polno poveljstvo svojih sektorjev v nemški prestolnici jutri ob 9. uri zjutraj.

Nov grob

MICHAEL GRICAR

Po dolgi in mučni bolezni je včeraj ob 4:30 uri popoldne preminil eden izmed pionirjev newburške naselbine, Michael Gričar, star 79 let, stanujoč na 7906 Marble Ave. Doma je bil iz Srednje Grčevje, fara St. Peter na Dolenjskem, odkoder je prišel v Ameriko pred 50 leti. Bil je član društva "Slava" št. 173 SNPJ, društva "Bled" št. 20 SDZ in društva sv. Imena. Pokojni je bil uslužben pri American Steel & Wire Co. do leta 1928, ko je šel na pokojnino. Tukaj zapušta soprogo Anno, sinova Mike in Cpl. Franka, tri hčere, Alice Switalski, Agnes Gollas in Olga Penner ter vnukinje, v Pennsylvaniji pa zapušta sestro Anno Knoflič, in v starem kraju pa brata in sestre.

SVARILLO PRED INFLACIJO RADI CEN ZA OBLAČILA

WASHINGTON, 11. julija — OPA administrator Brownlee je danes rekel, da se cene za oblačila v teku zadnjih 22 mesecev povišala za 12 procentov, in da v tem tiči največja nevarnost, da deželo zadene inflacija.

ZAROKA

Ensign William K. Gabrenya, sin poznane družine Mr. in Mrs. John Gabrenya, Ivan Ave., v Euclidu, je prišel domov na dopust od trgovske mornarice za dva tedna. Ob tej priliki se je zaročil z Miss Rose Lupo, Spring Rd. Zaročenecema čestitamo!

Pogreb se bo vršil v soboto ob 9:30 uri zjutraj iz pogrebnega zavoda Louis L. Ferfolia ter ob 10. uri v cerkev sv. Lovrenca in nato na Calvary pokopališče.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN YUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
 6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 6311-12
 Issued Every Day Except Sundays and Holidays
 SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROCNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:	
(Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):	
For One Year — (Za celo leto)	\$6.50
For Half Year — (Za pol leta)	\$3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece)	2.00
By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:	
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):	
For One Year — (Za celo leto)	\$7.50
For Half Year — (Za pol leta)	4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece)	2.25
For Europe, South America and Other Foreign Countries:	
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):	
For One Year — (Za celo leto)	\$8.00
For Half Year — (Za pol leta)	4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

NEGOTOVOST GOJI MRZNJO

PIŠE PEARL S. BUCK

(Pearl S. Buck, predsednica Vzhod in Zahod asociacije in poznana novelistka, je dovolila Common Council for American Union organizaciji, da prevede sledeči članek (izvirno napisan za "Labor Report") v skrajšani obliki. Članek bo, tako smo prepričani, zanimal naše čitatelje. — Urednik.)

Na stotisoče besed je bilo že spisanih in izgovorjenih o predmetu tikajočem se verske in rasne diskriminacije, toda besede same na sebi ne izpolnijo svoje funkcije ako dajejo zgolj informacije a ne razgibljuje misli, ter niso dovolj prepričevalne, da bi tudi vodile v akcijo.

Kar se tiče informacij glede diskriminiranja ali zapostavljanja, smemo reči, da je o tem danes dobro poučen ne le vsak odrasčen človek v Zed. državah, ampak celo najbrž vsak povprečen otrok . . . vsakdo ve, da je versko in rasno zapostavljenje nesmiselno, nepravilno in nevarno. Ali ker besede o tem predmetu ne preidejo v akcijo ali ne dosežejo vira akcije, je mnogo ljudi, ki nadaljujejo z diskriminiranjem napram ljudem, ki so bodisi drugačne barve, vere ali narodnosti négo oni sami.

Celo navadna vsakdanja razsodnost ne prepriča teh ljudi, da bi morali prenehati z diskriminiranjem. Večina ljudi na svetu danes je temne polti, ne bele. Iz sedanje vojne se bodeta dvignili na površje dve deželi, močni in pripravljeni, da zavzameta vodilni mesti med narodni sveta . . . dve deželi, ki imata skoro polovico svetovnega prebivalstva in nekaj najbogatejših naravnih virov na svetu. Prva od teh dveh dežel je Kitajska, a druga Indija. To sta dve najstarejši civilizaciji, ki obstojata. Kljub temu pa beli ljudje neprestano zagrešujejo diskriminiranje napram Kitajcem in Indijcem zaradi barve polti, ter tako obe ljudstvi odtujujejo.

Dobro je tudi pomniti, da v naši lastni hemisferi imamo Latinsko Ameriko, ki je sestavljena iz dežel, katere ne poznajo zapostavljanja zaradi barve polti in te dežele ne odobravajo zapostavljanja, ki je v tem oziru razširjeno v Zed. državah, zapostavljenje, ki v resnici krši smernice dobrega sosestva, ki ga želimo za trajno vzpostaviti s temi deželami. Vemo pa, da zavisi mir, ki ga želimo imeti v bodočnosti v naši deželi, od odnošajev in dobre volje med nami ter med ljudstvi Azije in Latinske Amerike. Brez dobre volje med narodi, je vojna neizogibna, navzlic temu je mnogo ljudi, ki rajne drže svoje stare predsodke in odklanjajo dobro voljo.

Večina ljudi tudi ne mara poslušati znanstvenikov. Tekom zadnjih nekaj let so se združili antropologi v prizadevanju, da dokažejo, da barva polti, vera ali pa narodnost posameznika nima nobenega opravka z inferiornostjo ali pa superiornostjo človeka kot takega. Kako naj si razlagamo to odklanjanje in gluha ušesa ljudi napram znanstvenim dokazom v tem oziru? To se da razložiti edino na podlagi zaključka, da predsodki, ki vodijo k zapostavljanju ali diskriminiranju v raznoterih oblikah, izvirajo iz emocionalnosti in ne iz razsodnosti. Te vrste čustva ali strasti na katerih temelji mrznja predsodkov, pa ima svoje korenine v strahu. Ako bi odpravili strah in bojazen, bi tudi predsodki kmalu pričeli izginjati in bi znabiti izginili docela.

Kaj pa je ta bojazen, ki vzbuja v ljudeh mrznjo do drugih ljudi? To je strah, ki temelji na socialni negotovosti in na ekonomski negotovosti. Dokler prevladujeta ti dve negotovosti, kot prevladujeta v mnogih slučajih v Zed. državah, dotlej bomo tudi imeli predsodke in diskriminacijo med ljudmi. Združene države pa lahko to sliko spremenijo; zapostavljajo lahko socialno in ekonomsko varnost, nudeč enake prilike za vse ter varstvo za vse v slučaju boleznij in potrebno varnostno skrb za starost. Ko enkrat odstranimo to bojazen, bo izginil vir, glavni vir predsodkov, ki ne bodo imeli potem iz česa poganjati. To je izvedljivo v okviru naše obstoječe družbe. Preveliki dobički naj se obdavijo in porabijo za socialno varnost, in zaposlenost se more

zagotoviti ter stabilizirati v okviru demokratskega sistema. Ta sistem pa je neuspešen le tedaj, ko posamezniki ali skupine pograbijo več nego svoj delež moči v socialnem in ekonomskem oziru.

Vse proti-diskriminacijske organizacije bodo ostale v mrtvilu, razen ako podvzamejo delo za spremembo v socialnem in ekonomskem pogledu, kajti za predsodki in zapostavljanji tiči strah, izvirajoč iz nezdravih ekonomskih razmer. Pa tudi v tem slučaju te organizacije ne bodo uspešne ako bo vsaka izmed njih delovala le za skupino, katere interesi so ji morda najbolj pri srcu, ali katere interese predstavlja. Oni, ki so proti enakopravnosti, se nimajo ničesar bati, dokler se n. pr. črnci bore le za pravice črncev v tem pogledu, židje zopet le za žide, delavci samo za delavce, ženske za ženske, in tako naprej. Če pa bi vse te skupine, ki čutijo ost zapostavljanja, potegnile skupaj in se borile na temelju človeške enakopravnosti, namesto vsaka skupina za svojo rasno, versko ali narodno, delavsko ali drugo skupino, potem bi se pričela onim, ki podžigajo in goje predsodke, zares majati tla pod nogami. V resnici bi taka borba, ki bi temeljila na principih enakopravnosti človeka kot takega, pomenila pridobitev enakopravnosti tudi za ljudstva Indije in Porto Rika, za one, živeče na Koreji in v Afriki; pomenila bi pridobitev pravic za Kitajce kot za Poljake ter za vse druge ljudi na svetu . . . torej tudi za ljudstvo Združenih držav. Nobena dežela ni v resnici varna ako ni zagotovljena varnost za vse . . .

Čas majhnih stvari, delnih uspehov je za nami. To kar belci trdijo, da je potrebno zanje, je ravno tako potrebno za ljudi temne polti. Katoličan in žid morata imeti isto varnost v družbi kot protestant ali pa Mohamedanec. Le tako bo mogoča varnost za vse.

Želela bi videti spojitve vseh posameznih prizadevanj za odpravo predsodkov v eno koncentrirano prizadevanje, ki bi stremelo za tem, da odstrani vzroke bojazni. Enakopravna družba ter enakopravna ekonomija sta mogoči v demokraciji, v kateri živimo, sta neobhodno potrebni, ako naj demokracija postane dejstvo za vse polti, vere in narodnosti.

Star naseljenec se oglašča

Cleveland, Ohio. — Bil je leta 1903 ko sem stopil na ameriško zemljo. Lepa dolga doba in pa veliko truda, skrbi in žalosti, največ pa skrbi kako preskrbeti družino in sebe.

Štirideset let nazaj ni bilo tako kakor je danes, zakaj danes znamo govoriti angleško in si poskrbeti delo in vse kar je potrebno za življenje. A od tistih časov je bilo treba marsikatero trdo skalo prebiti in marsikatero grenko prestatati od drugorodcev, ki so nas imeli za vse druge zategneno samo za ljudi ne. Seveda je bilo pred menoj več drugih starejših naseljenecv, ki so radi pomagali če so le mogli, ali tudi oni niso zmogli vsega, ker so pač morali skrbeti za sebe in za svoje družine in pa tudi niso znali jezika zadostno, kakor ga znamo danes. Če si povedal, da si Slovenec, so se smejali in rekli: Kaj pa je to za ena zverina? Če si rekel Avstrijec, je bilo že boljše. In tako smo postavili največjo slovensko naselbino v Ameriki in se začeli organizirati ter postajati ameriški državljani in se zavedati, da smo tudi mi ljudje in da hočemo tudi mi priti nekam naprej ter poiskati svetu kaj mi premoremo. Seveda ne smem pozabiti slovenskih časopisov, kateri so nas vse bodrili in nam kazali pot, po kateri naj hodimo, če hočemo kam priti. In zato slovenski časopisi zaslužijo vso čast in hvale, da smo to kar smo, danes tukaj v Clevelandu.

Jaz sem postal državljan te naše velike republike že leta 1911 in vse od tega časa sem se zvesto držal pri-se, ki sem jod dal ko sem dobil državljanstvo ter se zavedel, da imam polno svobodo in pravico isto kot tukaj rojen Amerikanec in imam privilegijo voliti za vse, kar je potrebno v našem tukaj javnem življenju in druge zastopnike in uradnike za naše ameriške javne urade ter še več, kako se naj izboljšuje našo deželo kot našo novo domovino. Zato če ne volimo in ne držimo skupaj, ne dosežemo nič, kar bi bilo v našo

korist in za zboljšanje našega delavskega položaja. Jaz bivam tukaj v Clevelandu, odkar sem prišel v Ameriko in sem eden prvih posestnikov hiše na Carl Ave. ter vem veliko povedati, kako smo volili in koga smo volili. Če imamo dobrega zastopnika v mestni hiši, da nam pomaga, držimo tudi mi ž njim. Najdalje časa je bil naš zastopnik (councilman) naše varde, Mr. Sulzman. Bil je dober za nas Slovence, zato smo pa tudi mi bili ž njim, ker mož se je vselej potegoval za naše pravice in za zboljšanje slovenske naselbine, pozneje je pa prišlo, da so prišli že naši fantje in so se začeli pojavljati ter postali kandidati za take urade. Seveda je bilo treba velikega dela in truda ter skupne dobre volje, da smo katerega od naših zrinili v mestno hišo in tako je šlo naprej eden za drugim, da smo Slovenci v skupni vzajemnosti dosegli največjo čast ter imeli že našega slovenskega sina za župana mesta Clevelanda. Ni bil pa dolgo kot naš dober oče župan, smo šli veliko stopnjo naprej in, zopet v skupni vzajemnosti ne glede na pričanje, smo našega slovenskega sina pomagali postaviti na še večjo stopnjo in to je za gospodarja naše države Ohio, ki je najbolj odgovorno mesto države. Nikdar bi nikdo ne verjel pred štiridesetimi leti, kaj da bomo in kaj zamoremo, če držimo skupaj. Res star pregovor je, "v slogi je moč", katere ne premakne nobena peza, kar smo pokazali mi tukaj v naši 23. vardi, ki je najmočnejša demokratska varda ter jo upoštevajo po vsem mestu. Ali tudi solnce ni vedno naklonjeno veselju, pridejo žalosti in nesreče, se pokažejo in vdarijo ter hočejo razbiti delo pridnih rok in napredka.

Vsako ve, kaj se je zgodilo prošlega leta v oktobru mesecu, kakšna nesreča je zadela našo slovensko naselbino vsled velike eksplozije East Ohio Gas Co. Koliko ljudi je zgubilo življe-

nje in oni, kateri so ostali, so delno pohabljeni in tudi zgubili svoje težko pridobljene domove, za katere so mnoga leta delali prav trdo. Takrat so bili ljudje vsi brez uma, potrni in žalostni, niso si znali ali mogli pomagati, kar vsak lahko razume, kaj more storiti nesrečnej v taki nesreči, ker je ves iz sebe ter ne more misliti in gleda na pomoč in prijatelje. V takem slučaju se najbolj spozna, kdo je tvoj dober prijatelj: in kdo ti bo priskočil na pomoč in ti pomagal ter svetoval kaj je storiti. A imeli smo in še imamo med nami naših dobrih slovenskih čutečih srca, ljudi, ki so priskočili takoj na pomoč ter so storiili kolikor je bilo v njih moči in še več ne glede na svoje lastno zdravje ali življenje in imetje.

V prvi vrsti je bil to naš dober slovenski - čuteči takratni župan in sedanji governor, spoštovani Frank Lausche in zraven njega naši dobri in zvesti slovenski čuteči mestni zastopnik (councilman) Eddy Kovačič in Mr. Pucel iz 10. varde. Ti naši dobri fantje so bili vedno na nogah po dnevu in po noči. Niso imeli časa ne jesti ne spat, le gledali so, kako bi pomagali nesrečnim ljudem in jim preskrbeti to in ono, kar bi največ mogli.

Da, resnično je bil naš dober councilman Eddy po konci po dnevu in po noči in gledal ter skrbel, da se ne bi v našo od nesreče zadeto naselbino vtihtapile kakšne barabe ter pričele krasti iz še ostalih domov od prizadetih nesrečnejev. Naš Eddy je vedno dajal nasvete policiji in nastavljenim vojakom, kam naj gredo in varujejo domove naših in drugih ljudi, kateri živijo v prizadeti okolici. Nas so spodili takrat iz naših domov na Carl Ave. Le jaz sem sam ostal na celi ulici in hodil gor in dol, imel sem namreč dovoljenje od policije in našega župana. Ko sem tako hodil s samokresom v roki, kar zaslišim nekak šum pri ograji od Bonna Ave. Ko pogledam kaj, da je, pa zagledam štiri barabe kako se plazijo, da bi šle krasti v domove ker so bili ljudje odsotni. Ko zavpijem, kdo da je in kaj hočejo v tem času, se potuhnejo in hočejo proti meni. Ta čas pa jaz sprožim samokres in v tem momentu ti oni uberejo hitrih nog, odkoder so prišli. Okoli dveh popoldne pri pride k meni naš Eddy Kovačič in se mi začudi da se upam sam hoditi v takem času, posebno tam, kjer je dosti barab, ki bi rade kradle. Jaz mu povem kaj se je zgodilo malo poprej, vpraša me, če hočem pomoč, ker vidi, da sem utrujen in zaspan, ker sem že dolgo po konci. Jaz mu pa odgovorim, kaj pa ti, ne boš ti truden in zaspan; na sebe glej, ker si še mlad, Eddy mi odgovori, jaz ne gledam za sebe, jaz bi rad in hočem pomagati ljudem, ker se zavedam, da sem zato tukaj, da jim pomagam ker tudi vidim, da so v sedanji uri pomoči potrebni, ker si sami ne morejo pomagati, ko so tako zbegani reveži.

Vprašam vas, dragi rojaki, kaj so ti možje dobili za plačilo? Nič posebnega. Skazimo se jim vsaj enkrat hvaležnim in jim dajmo nagrado, katero so zaslužili ter bodimo ž njimi kot so oni bili z nami. Našemu spoštovanemu Francetu Lauschetu smo se izkazali, da znamo ceniti njegova dobra dela. Vsi smo delali za njega ne glede na versko prepričanje, skupno smo delali kot samo Slovenci, in zato smo za vse njegove dobrote, katere je izkazal za skupno ljudstvo pomagali izvoliti v enega najbolj odgovornih uradov, to je za gospodarja naše velike države Ohio. Upamo, da naš mož ne bo po-

zdravljeni vam vsem poznani rojak J. Simončić.

Opomini glede raciniranja

Meso, sir, maslo, konzervirane ribe in mleko
 Rdeče znamke K-2 do E-1 so veljavne vsaka za 10 pointov.

Urednikova pošta

Piknik krožka št. 1
 Prog. Slovenk

V nedeljo popoldne bodo redile piknik članice krožka 1 Progresivnih Slovenk, na jasnih prostorih Slovenskega društvenega doma na Recher Ave., v Euclidu. Cenjeno občinstvo pripravimo na veliko udeležbo, se boste dobro zabavali in vedrili v senci košatih dreves ter v prijetni postrežbi Progresivnih. Drugi dan po Pikniku, vam že sedaj zagovarjamo, da boste šli z vedrim zom in lahkim srcem na sv. trudapolno delo, ter da boste celi teden ostali zadovoljni, ste posetili piknik Progresivnih Slovenk na 15. Julija.

Pripravljenega bomo imeli za lačne in žejne, J. na in Pavla ste rekli, da si do že v ponedeljek zavahale kave in pričele z delom, da vsega dovolj napečenega. Imbodo potice, krofe, šunke in vem kaj še vse — pa veste, vse brez pointov se boste lah najedli in napili.

Članice našega krožka b. tem potom obhajale velik piknik, kajti baš sedaj smo poslale zadnjo zalogo oblake naše trpeče v stari domov. Prostor, kjer smo zbirale, ko, je direktorij SDD oddal najem, in me smo za sedaj nehale z nabiranjem ob. Ako bo treba in mogoče b. pričele zopet v jeseni z najem, kar pa bomo v naprej ročile javnosti potom enakopravnosti. Prosi se javnost, to upošteva kot tudi članice se niso udeležile zadnje sel. junija.

Torej še enkrat vas pripravim na naš piknik. Igra izvršten muzikant, namreč J. Ludvik, za vse drugo pa skrbele članice, da boste polnoma zadovoljni.

Na svidenje na pikniku Progresivnih Slovenk, krožek 1 v nedeljo, 15. Julija na Slovenskega društvenega doma na Recher Ave.

Frances W.

DAR

Mr. John Saurich iz 1147 77 St. je prišel v urad SND St. Clair Ave. in daroval \$20 v pomoč prireditve Slov. dni, ki se je vršil v Euclidu, za moč našemu budnemu narodu v stari domovini.

Odbor se dobrosrčnemu narodu v imenu našega bednega roda v stari domovini, prav srčno zahvaljuje.

Zeleti je, da bi bilo več darovalcev.

DARovi ZA SLOV. SOND

Mrs. J. Zalokar je darovala Slovensko šolo SND \$2 v spomenu umrlje Agnes Lunder; naš znani trgovec s zlatarsko trgovino, Mr. Frank Černe pa je daroval \$5 namesto venca za pokojnim Frank Meznaršič; direktor SND, Mr. Frank Černe pa \$13.50. V imenu Slovenske šole SND se vsem darovalcem srčno zahvaljuje. Prosvetni odsek.

Procesirana jedila

Modre znamke T-2 do E-1 so veljavne vsaka za 10 pointov.

Sladkor

Sladkorna znamka št. 5 do 31. avgusta.

Cevlji

Znamke št. 1, 2 in 3 z modrim plovom v knjižici št. 3 so veljavne do preklica. Prihodnja znamka stopi v veljavo s gustom.

Dušica Rožamarija

(SVETNICA IN NJEN NOREC)

Agnes Gunther

Poslovenil Boris Rihteršič

(Nadaljevanje)

"Grda, rumena hiša ima neprecenljivo vrednost. Strmela boš, če ti bom povedal vsoto. In seveda sem že mislil tudi na to, kako te bom odškodoval."

"Vzel je iz predala kup fotografij. 'Kaj bi bilo z lepo vilo v Grunewaldu ali pa ob Wannseeju, kamor bi zahajala lahko tudi pozimi? Oglej si te fotografije!'"

"Frid, ti si res vzoren brat. Ali misliš, da ne vem, da je moja pravica na brauneško palačo odvisna samo od tvoje dobrote? Toda, Frid, morda imaš prav. Berlinski zrak..."

"Imela boš vilo, Helena, in to bo zame še dobra kupčija..."
"Debela dama je vstala in prijel brata za glavo."

"Frid, ti ne spadaš v sedanje stoletje. Prava starina si. Moj bog, še nekaj mi teži srce. Davi

me, Frid, in pozabila sem lahko le takrat, kadar sem mislila na lepó sliko. Ko sem odpirala vrata v tvojo poletno sobo, sem drhtela, kakor časih, če me je očelical. Saj veš, kaj je to pomenilo."

"No, priprava obeta hude reči, Helena. Opraviva kolikor mogoče hitro."

"Naj se zgodi po tvoji volji. Saj poznaš grofico Trauteneckovo. Cisto zase živi, kar je izgubila svojega nečaka in dediča. Pravili so, da je bila nesreča na lovu. Pisala mi je. Videla je Šarloto in Arna Schwelma. v samoti gostilni ob nekem jezeru. Prišla sta sicer od dveh različnih strani in tudi odjezdila vsak v drugo smer... Grofica se je skrivala. Arno Schwelm je ni mogel videti. Saj takrat, ko je njen nečak umrl, ni bila nesreča, ampak dvoboj. Izbrala sta si

skriven kraj in zadeva je bila takšna, da je moral eden izmed njiju obležati. Vse je ostalo prikrito. Ta človek je morilec, mi je pisala, in zveza z njim utegne prinesiti samo nesrečo. Zeno, ki mu dovoli kakšno zaupnost, pomaže in..."

Knez ni rekel niti besede. Samo siva bledica je pokrila njegov obraz.

"Frid, rotim te... Vem, da znaš spraviti svojo jezo in jo potem ob pravem trenutku spet prinesiti na dan. Pusti tega človeka, naj hodi svojo pot. Uredi samo tako, da Šarlota ne bo mogla priti več v stik z njim."

"Življenje mi je preveč dragoceno, da bi ga vrgel pred kroglo takega človeka. Dvajset let še potrebujem. In tudi ženska, ki se ne zaveda dolžnosti in časti, me ne bo odvrnila od poti, ki jo moram še prehoditi. Kar si mi pravkar povedala, mi ni čisto novo. Dobil sem že zaradi tega nekakšno svarilo. Nekaj je bilo v zraku, kar sem čutil, pa nisem mogel zagrabiti. Sem si Arno Schwelm ne bo upal priti. Zato bo Šarlota ostala tu. Tudi v Wiesbaden ne pojde. Peklensko življenje bom imel. No, pa bom imel tudi solnčne dneve na

Thorsteinu, pri Dušici in pri otroku... Potem bom tudi obstrigel Šarlotine račune šivilj. Če bo potrebno, se bom obrnil na njenega očeta. On je edini človek, ki se ga še nekoliko boji. Morda se ni še nič zgodilo. Raziskoval tega ne bom. Če bi bila mati mojih otrok, tega ne bi tako hladno prenesel. Tako vsaj mojega imena ne more vlačiti po blatu. In Helena, niti besede o tem, in tudi o prodaji brauneške palače še ne govori. Grofici se zahvali za njeno obvestilo. S Šarloto o tem ne bom razpravljaj, ker bi najbrž vse tajila, kolikor jo poznam. Najbrž njena čast ni tako močna, da se ne bi zavedala, kaj vse izgubi, če zapusti Brauneck. Zato tojrej Rožamarija ni mogla zalovati, da se moj sin ni rodil živ. Takrat sem mislil, da tega ne bom mogel nikoli pozabiti. In zdaj—Rožamarija ima slutnje."

Knez je vstal in stopil pred sliko Dušice. Sestrine oči so mu sledile. Tako dober je in tako malo sreče je okusil. In njeno srce, ki ga je tako dolgo zakrivala in že skoraj pozabila, je začelo spet bolj in bolj živo utripati.

"Stari Brauneck napravi človeka otožnega," je šepnila.

Štirinadeseto poglavje

Henrik Friderik

Maj je prišel. Rožamarija ga je uživala kakor še noben maj v življenju. In zdi se ji, da bo pomlad vsako leto še lepša.

Harro je zbudil nekega dne na Braunecku veliko pozornost. Prišla je namreč novica, da je kar na kratko odslovil vse žensko dvorno spremstvo mladega Thorsteina. Dojiljo, ki je bila še zmerom v hiši, če bi jo potrebovali, vzgojiteljico in pestunjo.

Ko je knežnja zvedela, da stoji otrokova postelja v spalnici staršev, je imela za ves dan snov za pogovore. Kako malomeščansko. Rožamarija bo torej tudi ponoči sama skrbela za otroka! No, pri tem bo kmalu postala drobna in grda. Svetlolase ženske ovenejo najhitreje. Knežnja se ves dan ogreva ob tej misli, knez pa sprejme svojega zeta zelo nemilostno.

Harro posluša njegove besede s sklonjeno glavo.

Da, res je to. Toda na Thorsteinu se je iznenada pokazala tolikšna premoč žensk! Osem jih je bilo proti njemu in Martu, ker malega Henrika še ne more šteti. Kar najhujšega bi se moral bati. Sicer pa Rožamarija še nikoli ni imela nočne službe. To opravi vselej on sam. Zanima se za dušo čisto majhnega otroka. Spoznal bi jo rad. To pa je mogoče le na živem bitju. Področje je skoraj še neraziskano.

Knez ga pogleda nekoliko nezajupno.

"To zanimanje mi je nekaj novega Harro. Ali se ne poskušaš že kar ne prevelikem številno področij?"

"To mi je še novo, oče. Tako privlačno je. In dušo je mogoče spoznati le tedaj, če jo spoznavamo že takrat, ko se sele budi. Nočem pa, da bi me pri tem kdo motil, zlasti pa kakšna pestunja ali po domače goska. Da, vem, kaj hočeš reči, oče, toda zdi se mi, da za začetek vzgoje ni nikoli prezdodaj. Čakaj, še nekaj veselega ti moram povedati. Otrok je spet pridobil četrtil kilograma. In nekaj bi te prosil. Rožamarija je še zelo mlada za naloge, ki jih je morala prevzeti. Ne bi mi bilo všeč, če bi ji škodovalo to, da mora zmerom samo dajati..."

"Seveda, Harro, in prav zato..."

"... bi jaz rad napravil Rožamariji življenje čim bolj prijetno in sem si izmislil nekaj, pri čemer lahko hkratu živim nemotno v svojem proučevanju." — Tu se je knez muhasto nasmehnil. — "Prosil bi te za lovsko hišico na Rimskem travniku. Tam bi lahko preživel ves dan sredi gozda. Rožamarija je zaradi tega načrta vsa srečna. Zjutraj bi se vozila tja, zvečer pa nazaj. Toda hišico bi bilo treba malo urediti. Ali bi te smel prositi? Najina gora je še preveč vetrovna, gozd pa predaleč, vsaj njegovi najlepši kottički, in človek je tako rad nemoten."

Seveda je Harro zmagal. Knez se pelje z njim še isti dan na Rimski travnik, in tam sklenuje, da bosta prizidala še stekleno verando. Zgoraj ima lovška hiša dvoranco s starim poslikanim stropom in sedmimi majhnimi okni ter prostorno spalnico. Spodaj je majhna kuhinja s prostanim kamenitim ognjiščem, sobica za služabnike, hlev za šest konj in velik senik, kajti tu krmijo pozimi divjačino.

Knez je zmerom srečen, če more svoji hčeri napraviti veselje.

Hiša je preurejena do petnajstega maja. Zeleno prepletkano verando ima zdaj in njena barva se čudno odraža od starega lesa, ki je kakor srebrn. Dvoranca je pobeljena. Vse drugo se je zdelo Harru neprimerno. Dobila je svetlo pleteno pohištvo. Zastorov na oknih ni in povsod gleda v hišo gozd. Rimski travnik ima mnogo zavojev in kottičkov in od vseh strani ga obdaja drevje. Proti severu stoji za hišo visoka stena jelk, širok, dvojen drevored iz starih

PROSTI SPOMINKI
Prinesite ta oglas v našo E. 152nd St. trgovino in dobite uporabno darilo popolnoma ZASTONJ

5 KOM. POHIŠTVO Z A SPALNICO

VSE ZA **138.88**
Vrednost 159.95

Postelja škrinja omara jekleni coil vzmeti vse-bombažni modroc Veliko močno tri-komadno pohištvo za spalnico iz butt orehovine, z okraskom zebra lesa. Krasno izdelano ošpredje; znoiraj je varno pred prahom; lepo ogledalo s krasno pokrajinsko sliko, v finem steklu. Kompletno z jeklenimi coil vzmetmi in udobnim vse-bombažnim modrocom.

LAHKI POGOJI

PUBLIC SERVICE CO.

725 East 152nd St. GLenville 0725
V mestu: Chester Ave. in E. 23 St. — PR. 1235
Odprto ob večerih v ponedeljek, četrtek in petek
ZAPRTO VES DAN OB SREDAH

bukev drži k hlevskim vratom in oklepa travnik proti zapadu in jugu. Na robu travnika stoji še debel kostanj, Zdjaj je še čisto božični, z dolgimi ledenimi svečami, svoje veje pa polaga ljubezljivo na srebrno sivo skodlasto streho. Pod njim je zdaj visoka pletena postelja malega Henrika Friderika. Ptice pojo, metulji se zibljejo nad njim in hrošči brenče.

Kmalu postanejo večeri lepši in milejši: Rožamariji si zaohče, da bi spet enkrat prisluškovala gozdu, ko spi. Harro je čakal samo še na to. V spalnico pride še druga postelja.

Harrova nadarjenost za organiziranje se spet izkaže. Njegovo temeljno pravilo—čim manj potrebe, ki ji je treba spet streči,—je zmagalo. Vsako jutro ob enajstih se pripelje s Thorsteina

voz z Lizo in dvema velikima košarama. V eni je kosilo, v drugi pa perilo in obleka za mater in otroka. Rožamarija ne ve, da se da nositi isto perilo dva dneva in da se da tudi na istih rjuhah spati dve noči. Ob treh se voz spet odpelje. Liza je dotlej uredila sobe, pospravila vse in iznova napolnila gošari. Večerja je zmerom mrzla in preprosta, in Rožamarija, ki jo majhno delo zmerom veseli, pokriva in kraši mizo zgoraj ali pa na verandi.

Nihče pa ne sluti, kaj je najgloblji vzrok, da se je Harro odločil za to življenje v gozdu. Prvič v življenju je začutil potrebo, da si naredi počitnice. Omočnost in migljanje pred očmi, ki ju časih začuti, sta ga prepričala, da nekažnovano ne sme več nadaljevati svojega dela tako neugnano. Zlasti migljanje pred očmi ga je hudo prestrašilo. Na Thorsteinu pa počitnic ne more imeti, dokler je tam še kakšna stena prazna! Rožamarija o tem nič ne ve. Kar otročje se veseli prijetne lenobe, ki si jo je njen mož zdaj iznenada privoščil.

V nekaj dneh izgine migljanje. Kako lep je za Rožamarijo ta maj! Komaj deset korakov od hiše je vse belo šmarnic, kukačica se neutrudno oglašja iz gozda. Tisoče živih bitij gode, žvižga in brenči nad travnikom. (Dálje prihodnjé)

Super Salesmanship

Adolph Fleischmann, 69, immigrant janitor at Yale university, who is Connecticut's champion war bond salesman. He sold more than 5 1/2 million dollars worth of bonds since Pearl Harbor and says he will reach 6 million to aid his two service sons.

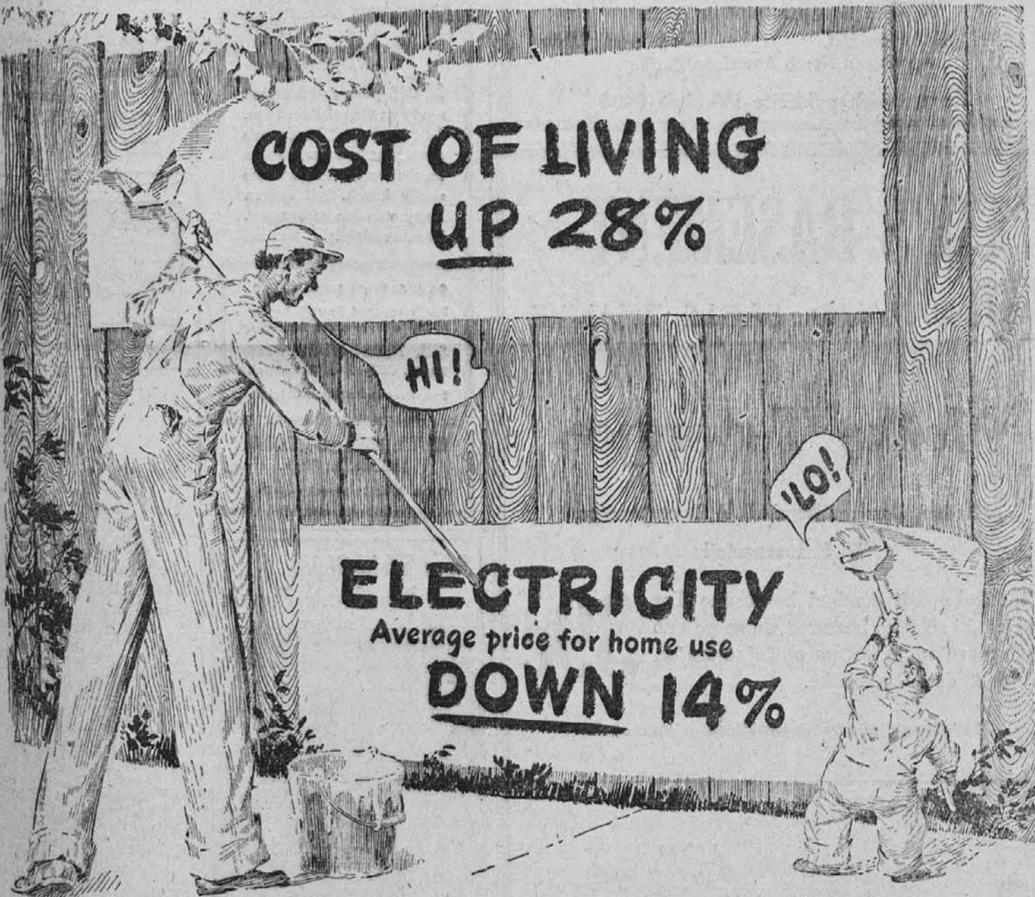
NOVA IZDAJA Angleško-slovenski besednjak

(English-Slovene Dictionary) Sestavil Dr. F. J. Kern Cena \$5.00

Dobi se v uradu ENAKOPRAVNOSTI 6231 St. Clair Avenue Cleveland 3, Ohio

COST OF LIVING UP 28%

ELECTRICITY Average price for home use DOWN 14%

VZLIC VIŠJIM CENAM skoro sleherne druge stvari, je povprečna enotna cena elektrike, ki jo nudi Illuminating Company za rabo na domu, danes najnižja v 53 letih.

Med 1939—v letu, ko se je Hitler podal na vojno pot—in 1945, pravi U. S. urad za delavsko statistiko, da se je dvignila cena življenju v okolici Clevelanda za 28 odstotkov.

Tekom teh enakih petih vojnih let, se je povprečna cena elektrike, ki jo rabijo rezidenčni odjemalci Illuminating kompanije, znižala za 14 odstotkov. In še vedno se niža!

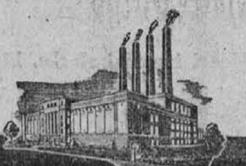
VEČ ELEKTRIKE, ki jo porabite, več dobite za vaš denar. Tudi, večja ko je uporaba elektrike na vašem domu—v moderni razsvetljavi in modernih predmetih—več si boste prihranili pri delu, zdravju, času in denarju.

Ko delate budžet za povojne nakupe vaše nove Vse-električne kuhinje... ali vaše nove Vse-električne pralnice... vzemite v poštev ta fakt:

Moderni električni predmeti se sami zase izplačajo ponovno in ponovno!

The Illuminating Company

ELECTRICITY • CHEAP • DEPENDABLE • ALWAYS AT YOUR SERVICE

Slike iz osvobodilne borbe v Sloveniji

Izdal Propagandni oddelek Glavnega štaba Narodne osvobodilne vojske in Partizanskih odredov Slovenije

KOMUNIKACIJE RUŠIMO

Zapovedujemo vsem svojim edincem NOV in POJ na vseh frontnih odsekih, da pričnejo sedaj, ko so Nemci močno oslabiljeni, odločno posebno važne akcije, kakor rušenje prog, komunikacij in drugih vojaško važnih objektov.

1. junija 1944

Vrhovni komandant NOV in POJ—maršal TITO.

Izvršili so zapoved

Radio je ponesel zapoved vrhovnega komandanta v vse edince. Minerji so posebno prisluhnili. Se drznejše so dan za dnem šli na proge. V štabih so se pričeli pripravljati načrti za večje akcije. Grmelo je pri Trstu in Gorici, pa pri Celovcu, odmev eksploziv v savski soteski kar ni mogel utihniti, vlaki so iztirjali visoko gori pri Pragerskem, ob Dravi od Ruša do Dravogradu so razbitine ob progi vzemirjale potujoče Frice.

Pa so prišli tisti udarci, ki jih Švabi še vedno ne morejo preboleti in ki so našim minerjem v poseben ponos. Stampetov most drugič in potem še tretjič, viadukt pri Avčah, potem kar cela baška grapa, tunel pri Lipoglavu, litijski most, pliberški most, tunel pri Sp. Doliču. Ne tega Švabi ne morejo preboleti. Komaj popravijo na enem mestu, že zleti most v zrak tam, kjer najmanj pričakujejo. Zaženejo se v ofenzivo, za hrbtom pa minerji nadaljujejo svoj posel. Slovenski minerji se ne dajo ugnati.

Slovenski minerji vestno izvršujejo povelje svojega vrhovnega komandanta maršala Tita. Hitlerjevci pa bodo večno pomnili, da slovenske železnice in ceste niso bile nikdar njihove.

Baška grapa

Primorski partizanski kurirji so preklinjali baško grapo, kadar so prenašali povelja s Tolminskega na šentviško planoto. Prekoratiči so morali globoko sotesko Bače, ob kateri je speljana železnica, ki veže Jesenice preko bohinjkega predora za Gorico. Na tej progi kar mrgoli tunelov in mostov, ki so zavarovani s stotinami bunkerjev.

Rušenje železniških objektov v baški grapi je bilo poverjeno XXXI. diviziji v času velike ofenzive IX. korpuse na železnice na Primorskem. Gradnikova brigada je morala razrušiti tri mostove, ki so oddaljeni le par sto metrov drug od drugega in ki so jih čvale utrube od tunelih na obeh straneh.

Za Gradnikovce to ni bila neizvedljiva naloga. Tedaj so Gradnikovci sloveli kot najboljši minerji, bombaši in juristi na Primorskem, saj so bili najstarejša brigada na Primorskem. V Gradnikovi brigadi so bili večinoma zvesti, predani in neuklonljivi Vipavci in Kraševci. V številnih borbah na Vipavskem, Krasu, ob Soči, v Benečiji, na Dolenjskem in Notranjskem, na Jelovici in Pokljuki so

se okrepili, postali so spretni, žilavi in zanesljivi borci. Gradnikovci so se tedaj pripravili za to težko nalogo. Samo en bataljon je bil določen za te tri mostove. Drugi bataljoni so tisto noč napadali druge mostove in postojanke.

Ako si tistega popoldne zašel v Gradnikov bataljon ki se je pripravljaj na razrušitev betonskih utrd in mostov, si naletel na skupine resnih borcev. Pet partizanov in ena partizanka, to je bila skupina, ki je gnetla plastiko in eksploziv 808, vdevala v zgneten kepe detonatorje, naračevala počasi gorečo zažigalno vrstico in polnila velike torbice ob bokih. To so bili Gradnikovci, specialisti, bombaši. Določeni so bili za rušenje betonskih utrd. Kolikor utrd, toliko skupin. V gozdu je dišalo po eksplozivu. Minerji so pripravljali vreče z eksplozivom, vtikali v eksploziv pozitivne naboje z detonatorji, upeljavali hitro gorečo in počasi gorečo vrstico.

Pod noč so skupine odšle k svojim ciljem. Spustiti se je bilo treba globoko v grapo. V temi so se belili betonski bunkerji. Povelje je zahtevalo napad ob desetih. Prva skupina naj bi napadla utrube ob južnem tunelu, kjer so se ugnezdili fašisti. Ob utrdbi je bil železen, 20 metrov dolg most, speljan naravnost v tunel. Druga skupina je morala opraviti z utrdbi pri severnem tunelu, kjer je bil prav tako 15 metrov dolg most. Na sredi je bil tretji, 25 metrov dolg most, ki so ga vzeli na piko minerji.

Točno ob desetih je nad južno utrdbo zatrepal komaj viden plamenček. Bombaš je vžgal zažigalno vrstico dvekilske bombe ter jo zagnal z visoke skale na strop utrube. Močna eksplozija je razgibala dolino, zaregljale so strojnice in takoj nato se je razlegel klic bombašev: "Juris, hurra-a-a!" Na utrdbi so se vsule težke bombe. Fašisti so poskakali iz bunkerjev in zbežali v tunel. Tam so se ugnezdili in ščitili most z močnim ognjem. Od tam so jih pregnali mitraljezi. Izginili so nekje v tunelu in od

Cocky Cockerel

Here is Chanticleer II, perched grimly on the undercarriage of a railroad coach. The chicken enjoyed the doubtful distinction of being the only "hobo" ever to carry a comb.

časa do časa so se še oglasili. Minerji so bili takoj na mostu, pripravili mine in jih zažgali. S treskom je zletel most v zrak.

Tudi severni bunker je doživel isto usodo. Po strmi in nevarni stezi je splezal bosonogi bombaš in vrgel na bunker petkilsko bombo. Železobetonska streha se je preklala in zasula Italijane. Kar jih je ostalo, so pobegnili skozi tunel v postojanko. Drugi most je zletel po zraku.

In potem še tretji. Prepoteni in zakajeni so se Gradnikovci vzpenjali v breg in njihovi vriski so odmevali po baški grapi.

Lipoglav

Dolga kolona se izgublja v večerne megle, iz katerih neprestano rosi. Na splozkih poteh podreva. Ponekod sega blato do kolen. Kolona se neslišno spusti preko ceste. V dolini leno mežika nekaj luči v temo. Železnica.

Patrole se vrnejo: nič posebnega. Štab še enkrat pregleda načrt. Pred hišami se čete urejajo in drobne lučke v rokah komandirjev švigajo sem in tja.

"Marjan, je minerska četa pripravljena?" Marjan je mlad dečko, a že star borec. Niti šestnajst let še nima, pa je že oficir, čin zastavnika ima, komandir čete je in najboljši miner. Majhne postave je, živih oči, šibak glas ima, a pri tovariših ima ugled in uživa spoštovanje.

Čete krenejo, vsaka v svojo smer. Po blatni poti navzdol, pa malo čez travnike in že so pri železnici. Vodič, korajžen dečko, neopazno pripelje četo in minerje v bližino predora.

Klic—"Halt!" preseka tišino. Poročnik Viktor pa že pošlje rafal. Javkajoči glasovi iz tunela povedo, da je stražar ranjen. Hipnato ga razorožijo in kmalu je v rokah še drugi, ki se je stiskal v luknji.

"Zdaj pa brži!" ukazuje Marjan. Od postojanke se začujejo strelji. Tudi tam so se že spoprijeli. Eksploziv je bil kmalu pripravljen in napolnili so vdobine do vrha. Marjan je še poslednji vse vestno pregledal in potem se je razlegel po tunelu njegov glas: "V zaklone!" Komaj so bili zunaj in so se stisnili v jarku, se je dvignil iz predora visok ognjen gejzir. Potem je padlo daleč naokoli kot bi kdo stresal fižol iz peharja.

Marjan in Viktor sta takoj zopet v tunelu. Dve vdobini nista eksplodirali. Vrvice se je pretregala. Še enkrat! . . .

Dim se počasi razkadi. V stropu tunela se pokaže nebo in prva jutranja svetloba obsije ruševine. Obrazi minerjev so zakajeni kot obrazi dimnikarjev.

Čez čas so prinesli švabski časopisi oglas, da dobi bogato nagrado, kdor javi ime minerja, ki je porušil predor pri Lipoglavu.

Marijan je vestno prečital oglas in se zadovoljno nasmehnil.

Poganjek

Povelje je bilo kratko: porušiti predalčni železniški most med Kresnicami in Litijo. Na pot je bilo treba iti takoj. Minerski bataljon 15. divizije je bil utrujen, saj se je komaj vrnil od Grosuplja, kjer so mine vzele Svabom veselje do obnove proge Grosuplje—Kočevje.

Jesenski dnevi so bili krásni. Od daleč je blestel Triglav in Kamniške planine so bile čisto blizu. Na Poljanah so minerji pripravljali mine. Razstreliva ni bilo treba pariti s kropom; kar na soncu se je tako ogrelo, da so ga lahko gnetli. Na detonatorske vrvice so nanizali pozitivne naboje in jih obložili z železnimi kepami 808.

(Dalje prihodnjic)

Kupujte vojne bonde!

DR. P. B. VIRANT — Optometrist

PREGLED OČI — PREDPIS OČAL

Uradne ure: 9:30 do 12:00; 1:30 do 5:00

Zvečer: 6:30 do 8:30

v sredo in soboto 9:30 do 12:30

15621 Waterloo Rd. Cleveland, Ohio

v poslopju North American Banke

Za sestanek pokličite IVANHOE 6436

THE MAY CO.'S BASEMENT

MI DAJEMO IN ZAMENJAVAMO EAGLE ZNAMKE

Moške Tee-srajce

Hladne, Combed bombažne! Zavrnjene po U. S. mornarici!

Fine kakovosti combed bombažne Tee srajce, ki so tako izrezane, da so po eno celo mero večje kot pa običajne srajce. Mere 32 do 40 za moške. **39c**

Zall Ne sprejemamo telefonskih ali poštnih naročil

Neregularne boljnih vrst!

Deške bele športne srajce

1.59

Fine mercerized broadcloth športne srajce za dečke; s kratkimi rokavi in ovratnikom, ki se obrne. Nekoliko neregularne boljnih vrst. Majhne, srednje ali velike mere.

Moški hladni Sanforized skrčeni

Slacks

Hladni slacks za športno nošo ali delo! Tan, modro, sivo ali rjavo pisane barve—jamčeni, da se lepo operejo in so stalne barve. Mere 30 do 42.

2.95

Moški tropični slacks, ki se ne zmečkajo

Izdelani iz hladnega materijala. V zahtevanih barvah in vzorcih, mere 30 do 50.

4.95

Mali oglasi

Dr. Kernovo Angleško-Slovensko berilo

(English Slovene Reader)

je pripravno za učenje angleščine ali slovenščine.

Dobi se v naši tiskarni

Naprodaj

je nekaj starega in nekaj novega lesa, pripraven za garažo ali kokošnjak. Vprašajte zvečer na 3328 St. Clair Ave., spodaj, ali pa v nedeljo celi dan.

Hiša naprodaj

7 sob za eno družino; beneški zastori, garaža za 2 avta. Nahaja se v okolici E. 152 St. in Five Points. Pokličite LI 4781.

Cedar Point ON LAKE ERIE The Playground of the Great Lakes

MAKE your reservations early at Hotel Breakers. 1,000 rooms. Moderate rates. Excellent meals. Relax on the world's finest, white sandy beach. All sports. Every vacation amusement. Dancing nightly.

On U. S. Route 6 and Ohio 2. Easily reached by rail, bus or hourly steamer from Sandusky. S. S. THEO. ROOSEVELT 9 a. m. daily from Cleveland. Steamers also from Detroit & Toledo

CEDAR POINT-on-Lake Erie SANDUSKY, OHIO Open June 16 thru Labor Day

Sew This Shirt For More Bonds

Striped "grandfather" shirt projects tender shoulders while tanning your legs. Gay, attractive patterns for leisure clothes at local stores. Start sewing and the savings grow into War Bonds. U. S. Treasury Department

Mali oglasi

Želi se kupiti

majhen bicikel s tremi kolesi (tricycle) za tri-letnega čka. Kdor ima naprodaj, pusti svoj naslov v uradni ga lista, ali pokliče KE 1000

SOUND SYSTEM INDOOR OR OUTDOOR Posebni popust za družine B. J. Radio Service 1363 E. 45 St. — HEALD 3800

STENSKI PAPIR preostale role, dovolj za sobo, po 10c rola Barve, varniši in enaki 8903 Wade Park Ave SW 2556

Izvršujem vsa stavbena dela po potrebna pri hišah. Predelujem hiše in trgovine. Brezplačen proračun JOHN ROTAR Building Contractor 1494 E. 222nd St. — KE 1000 Euclid, Ohio

POPOLNA ZALOGA ples, kekov, kruha in kava Specialna naročila za "BIRTHDAY" KEKICE Binder's Bakery 7309 WADE PARK AVE

ZA Weatherseal KOMBINACIJSKA ZIMSKA OBLAČILA pokličite CHARLES NORDE MU 2292 ali RA 0000

SALVAGED TIN CANS WASHED AND FLATTENED

Za delavce

Union Salt IŠČE SE ŽENSKE za lahka tovarniška Začetna plača 60c na Stalno delo s plačami počitnicami Prekoratiči železniške ce ob vzhodu Addison P zglasite v uradu. Nujno strija.

Za delavce Za delavce

THE TELEPHONE CO. POTREBUJE ŽENSKE ZA HIŠNE SLUŽABNICE ZA POSLOPJA V DOWNTOWN ZA VES DAN ALI DELNI ČAS Polni čas šest večerov v tednu od 5.10 pop. do 1.40 zjutraj Stalno delo—Zahteva se izkaz državljanstva—Zglasite v uradu. Nujno strija. Employment Office, 700 Prospect Ave., soba 8. zj. do 5. pop. dnevno razven ob nedeljah The Ohio Bell Telephone Co.

STAVBENIKI IN HIŠNI POSESTNIKI!

Pri nas dobite vedno cementne bloke — najboljše vrste, kakor tudi les in sploh vse stavbene potrebščine.

Bliss Coal & Supply

22290 LAKELAND BLVD.

Naš telefon je KE 0808